

Framtidsfullmakt, arv og skifte

Vekselbanken

Ein god medspelar

HEILSKAPLEG ØKONOMISK RÅDGJEVNAD

ØKONOMIEN I DAG

- Økonomisk oversikt
- Bustadplanar
- Finansiering
- Budsjett

DERSOM NOKO SKULLE SKJE

- Økonomi ved
  - Dødsfall
  - Sjukdom/uføre
  - Alvorleg sjukdom
  - Ulykke og sjukdom barn

KVARDAGS- ØKONOMI

- Konti
- Bankkort
- Kredittkort
- Mobilbank
- BankID

SIKRA VERDIAR

- Forsikrings-
dekningar
- Forebyggande
tiltak

FRAMTID

- Planar
- Mål
- Pensjon

FRAMTIDSFULLMAKT, ARV OG SKIFTE

Vekselbanken 23.04.2024

Om oss

Advokat Tonje Tvilde

Advokatfullmektig Frida Løddøen

Advokat Arild Birkeland

22.09.2020

Sentrale omgrep

- Ulike samlivsformer
- Eineeige og sameige; gjeld eigarforholdet til ting
- Særeige og felleseige; gjeld fordeling av verdiane til ting
- Livsarving/ testamentsarving
- Særkullsborn
- Samansett skifte og uskifte
- Forskot på arv

22.09.2020

Samlivsbrot – eit bakteppe

- Ekteskapet – meir enn rettar/ plikter for mange. Følelser med det å gifte seg og skamfullt å vera skilt hindrar mange, men fordelene juridisk sett er mange.
- Sambuarar har ingen «sambuarlov»
- Ektefeller har eit tryggleiknett
- Ekteskap vert tilgodesett
- Sambuarar vert definert ulikt frå lov til lov
- Ekteskapet sine skreddarsydde løysingar
- Taparen i sambuarskapet er tradisjonelt kvinna

22.09.2020

Så, kva reglar gjeld ved samlivsbrot?

To typar samlivsbrot:

- 1) Samlivsbrot i live
- 2) Samlivsbrot ved død

22.09.2020

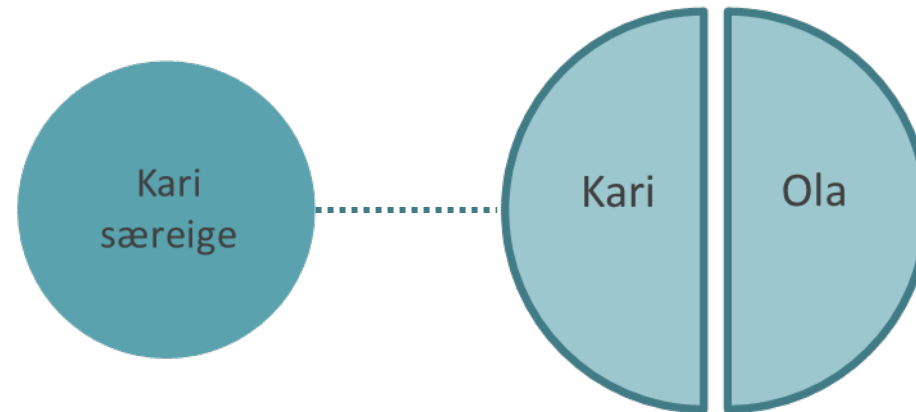
Samlivsbrot ektefeller –

Samlivsbrot i live:

- Det klare utgangspunktet er at felleseigemidler skal delast likt, jf. ekteskapslova § 58.
- NB! Sjølv om eigendelar er i sameige eller eineeige, så er dei ved samlivsbrot likevel gjenstand for likedeling.
- Særeigemidler vert halde utanfor – skal ikkje delast.
- I tillegg kan ein krevje skeivdelt midlar som stammar frå arv eller gåve (strengt beviskrav).

22.09.2020

DØME

22.09.2020

Aktiva	Verdi	Hans	Hennar
Bustad	kr 8 000 000,00	kr 4 000 000,00	kr 4 000 000,00
Bil	kr 550 000,00	kr 550 000,00	
Konto ho	kr 50 396,00		kr 50 396,00
Konto ho II	kr 101 960,00		kr 101 960,00
Konto ho III	kr 493,00		kr 493,00
Konto ho IV	kr 27 776,00		kr 27 776,00
Konto felles	kr 10 000,00	kr 5 000,00	kr 5 000,00
Konto han	kr 700 000,00	kr 700 000,00	
Konto han II	kr 8 736,00	kr 8 736,00	
Sum	kr 9 449 361,00	kr 5 263 736,00	kr 4 185 625,00
Passiva			
Lån DNB	kr 2 500 000,00	kr 1 250 000,00	kr 1 250 000,00
Gjeld han	kr 46 058	kr 46 058	
Gjeld han II	kr 32 824,00	kr 32 824,00	
Sum	kr 2 578 882,00	kr 1 328 882,00	kr 1 250 000,00
Skjevdelingskrav			
Bil		kr 550 000,00	
Konto han		kr 700 000,00	
1/3 av bustad			kr 2 666 666,67
Sum		kr 1 250 000,00	kr 2 666 666,67
Netto til fordeling		kr 2 684 854,00	kr 268 958,33
Til kvar		kr 1 476 906,17	

Skeivdeling – unntak frå hovudregelen

«Verdien av formue som klart kan føres tilbake til midler som en ektefelle hadde da ekteskapet ble inngått eller senere har ervervet ved arv, eller ved gave fra andre enn ektefellen, kan kreves holdt utenfor delingen» § 59

- krav til dokumentasjon

22.09.2020

Slik mister du skjevdelingsmidlene

- Bruk av pengene til ferie
- Bruk av pengene til annet forbruk
- Bruk av pengene til bil (bare restverdien er igjen, og biler synker fort i verdi)
- Bruk av pengene til oppussing (unntatt hvis den har ført til konkret verdiøkning)
- Bruk eller flytting av pengene flere ganger, hvor sporing er vanskelig

Slik får du med deg skjevdelingsmidler

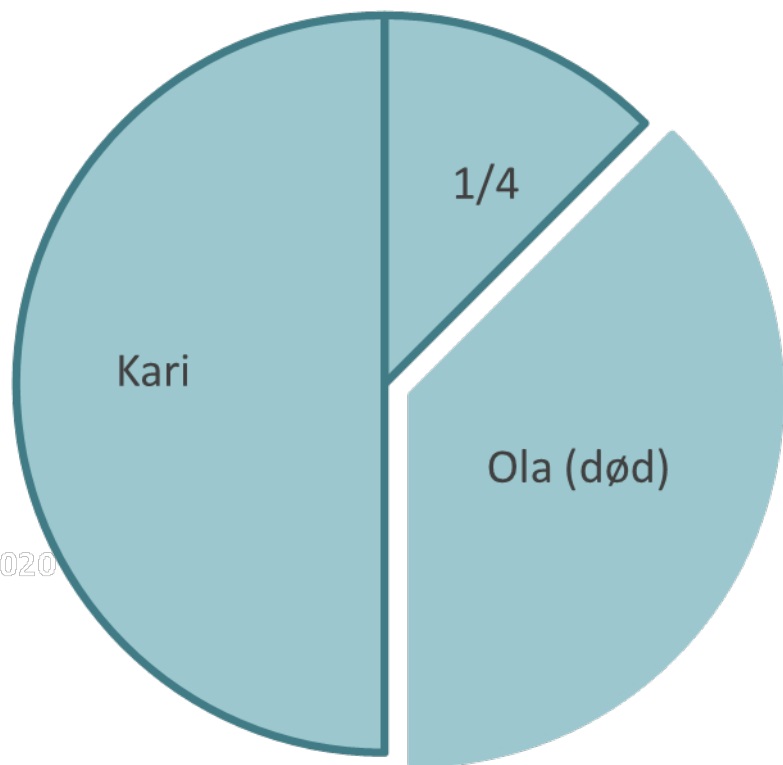
- Plassering i fast eiendom
- Plassering i bankinnskudd som holdes adskilt fra andre midler
- Plassering i aksjer, gull, verdipapirer
- Plassering av pengene på en egen sparekonto ved salg av arvet eller egen bolig
- Har din ektefelle skjevdelingsmidler: Sørg for kompensasjon med ektepakt

Samlivsbrøt ved død, ektefeller

Arvelova § 8:

«Ektefellen har rett til en firedel av arven når det er livsarvinger etter arvelateren, men ektefellen har uansett rett til en minste arv på fire ganger folketrygdens grunnbeløp ved arvefallet.»

22.09.2020

Ektefeller kan ved død velje uskifte

Avgrensing: - ikkje aktuelt i høve til særkullsborn, krev samtykke

Fordeler:

- sleppe verdivurderingar og forhandlingar
- disponerer alt (unntak monalege gåver og sløsing)

Ulemper:

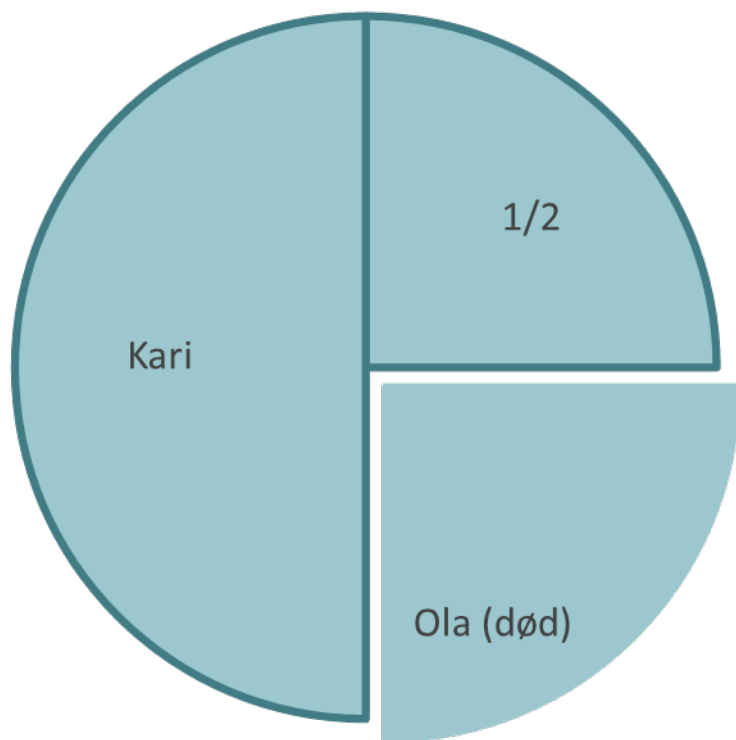
- arvingar «følger med» – kritiserer bruk

22.09.2020 stenger for nytt ekteskap

- dokumentasjonsbehov for å vise at disposisjonar ikkje inneheld gåvemoment
- mister retten til skeivdeling ved seinare skifte

Samlivsbrot ved død, ektefeller

Ingen livsarvingar (born), men foreldre i live, § 9 (1)

Ingen livsarvingar eller foreldre (søsken) i live, § 9 (2)

22.09.2020

Samlivsbrot sambuarar

Samlivsbrot i live:

- Hovudregelen ved eit samlivsbrot er at kvar av partane beheld sine verdiar og gjeld.
- Utfordring – til tross for 2023: Korleis ein forvaltar midlane sine og kva ein brukar løna si på.

22.09.2020

«Sambuarfella»

- Tal frá Statistisk sentralbyrå: Kvinner vel eldre menn
- Eldre menn er gjerne meir etablert og eig allereie eigen bustad
- Fort gjort å gå i «sambuarfella»

22.09.2020

Samlivsbrot ved død, sambuarar

- Kun arverett dersom ein har, har hatt eller ventar felles barn
- Dersom ikkje felles barn, ingen arverett
- Kan til ei viss grad reparere dette ved å skrive testament til fordel for kvarandre

22.09.2020

Oppsummering

- Det kan vere lurt å investere nokre tusenlappar på advokat for å trygge økonomien din.
- Tenk førebuande – ein god avtale gjer risikoen for seinare konflikt mindre.

22.09.2020

Testament

- Gir høve til å bestemme og planlegge for det som skal skje etter at ein er død.
- Bestemme at a eller b skal få ein eigedel, f.eks. aksjar, fritidsbustad osv.

«Arvelateren kan bestemme ved testament at en livsarving skal få pliktdelsarven utbetalt i kontanter.

Arvelateren kan ved testament gi en livsarving rett til å få arven utdelt som en bestemt eiendel, også om eiendelen er verd mer enn arvingens del av arven, forutsatt at livsarvingen betaler det overskytende til boet»

22.09.2020

Testament

- Avgrensingar

- 1) Ektefelle: kan reduserast ved testament (Kunnskapskrav). Likevel min. 4/6G.
- 2) Sambuar m/felles barn: kan reduserast ved testament (kunnskapskrav).
- 3) Sambuar u/felles barn: ingen minimumsrett. Høve til å testamentere 4G etter minimum 5 års sambuarskap uavhengig av pliktdelsarv.
- 4) Livsarvingar: 2/3 av avdøde sin formue. Høve til å avgrense til 15G pr livsarving.

Kva kan ein då testamentere over? Resten

- Grensa livs- og dødsdisposisjonar (dødsdisposisjon må gjerast i testament). Det avgjerande er kva tid disposisjonen (gåva o.l.) har ein realitet.

22.09.2020

Framtidsfullmakt – fullmakt til dine «nære» i staden for det offentlege

---

Bakgrunn for reglane – behovet

«En fremtidsfullmakt er en fullmakt til én eller flere personer om å representere fullmaktsgiveren etter at fullmaktsgiveren på grunn av sinnslidelse, herunder demens, eller alvorlig svekket helbred ikke lenger er i stand til å ivareta sine interesser innen de områdene som omfattes av fullmakten»

22.09.2020

Vergemålsloven (vgml) § 78

Typisk innhald i fullmakt

- Økonomiske forhold
  - Eigedom
  - Bankinnskot
- Personlege forhold
- Representasjon ovanfor offentlege instansar

22.09.2020

Avgrensingar?

«...å stemme ved valg, inngå ekteskap, erkjenne farskap, samtykke til donasjon av organer, opprette eller tilbakekalle testament eller samtykke til tvang og kompetanse i andre særlig personlige forhold [...] uten særskilt hjemmel i lov», jf. vergemålsloven § 80 tredje ledd.

22.09.2020

Avgrensingar?

---

§ 86. *Inhabilitet mv.*

Fullmektigen kan ikkje representere fullmaktsgjevaren i saker der han eller ho ville vore inhabil som verje jf. § 34. Fullmektigen kan likevel gjennomføre disposisjonar etter §§ 87 og 88 og disposisjonar som fullmakta særskild angjev at fullmektigen skal kunne gjennomføre.

Dersom fullmektigen er inhabil, kan fullmektigen og personar nemnd i § 56 krevje at statsforvaltaren oppnemner verje med eit mandat avgrensa til dei forhold som gjer fullmektigen inhabil.

22.09.2020

Fordelar og formkrav

Fordel:

- Legeerklæring (særleg dersom ein er «av ein viss alder»)
- Fullmektigen bør vere ein eigna person for oppgåva (ektefelle, barn eller nokon andre du stolar på)

Formkrav:

- Dato
- To myndige, uavhengige vitne

22.09.2020

Til sist

Uansett om ein vel å skrive testament og/eller framtdsfullmakt eller ikkje, kan det vere lurt å tenke gjennom og snakke om dei vanskelege tinga.

22.09.2020

Tusen takk for merksemda!

Dersom du har spørsmål i ettertid kan du kontakte:

Advokat Tonje Tvilde: tonje.tvilde@responsa.no

Advokatfullmektig Frida Lødøen: frida.lodoen@responsa.no

Advokat Arild Birkeland: arild.birkeland@responsa.no

For meir informasjon om oss: www.responsa.no

Våre kontor:

STORD
Advokatfirmaet
Responsa AS
Sæ 136
5417 STORD
53 45 40 00
post@responsa.no

HAUGEUND
Advokatfirmaet
Responsa AS
Spannavegen 152
5535 HAUGESUND
52 76 50 90
post@responsa.no

VOSS
Advokatfirmaet
Responsa AS
Vangsgata 22B
5700 VOSS
53 45 40 00
post@responsa.no

